

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. «Міжнародне співробітництво держав – пріоритетний напрям у боротьбі з митними правопорушеннями»	
1.1 Генезис міжнародно – правового регулювання співробітництва держав у боротьбі з митними правопорушеннями.....	6
1.2 Правове забезпечення співробітництва держав у боротьбі з митними правопорушеннями.....	10
РОЗДІЛ 2. «Міжнародно-правовий механізм співробітництва держав із боротьби з митними правопорушеннями»	
2.1 Митний Кодекс Європейського Союзу як основа процедури митного регулювання Європейського Союзу.....	13
2.2 Поняття та механізм адаптації митного законодавства України до права Європейського Союзу.....	17
РОЗДІЛ 3. «Всесвітня митна організація»	
3.1 Становлення та розвиток Всесвітньої митної організації.....	23
3.2 Співробітництво Всесвітньої митної організації з Україною.....	29
3.3 Співробітництво України зі Світовою організацією торгівлі у сфері митних відносин.....	35
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	46

ВСТУП

Актуальність теми. Європейський Союз (далі – ЄС) є в даний час одним з найбільших політичних об'єднань розвинених і найбільш інтегрованих між собою держав світу. Партнерство та співробітництво України з ЄС та його державами-членами є запорукою інтеграції нашої країни у світову економіку, зростання добробуту і розширення можливостей для цивілізованого розвитку. В останні роки в Україні все більший інтерес виникає до особливостей правових інтеграційних процесів в Європі. Створені на підставі установчих договорів Співтовариства в процесі свого функціонування створили особливе правове середовище, необхідне для досягнення спільних завдань європейської інтеграції. Держави-члени обмежили частину своїх повноважень, які вони передали інституціям та органам ЄС. В ЄС створена загальна система інститутів, що дозволяє успішно реалізовувати багато цілей євроінтеграції і створити в процесі функціонування особливу правову систему ЄС.

Проголошення державного суверенітету та набуття незалежності Україною стали, певною мірою, відправною точкою в побудові нових відносин, як в політичній, так і в соціально-економічній сферах. Не стали виключенням з цього правила й відносини, які існують у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Чинним законодавством, а саме Загальнодержавною програмою адаптації законодавства України до законодавства ЄС, яка прийнята у 2004 році, сфера митного права визначена однією з пріоритетних, що вимагає поступового приведення національного митного законодавства у відповідність до норм і стандартів Європейського Союзу.

Правовідносини, які стосуються боротьби з митними правопорушеннями, відносяться до сфери адміністративного та митного законодавства і на теперішній час цьому питанню, з точки зору адаптації цих норм (правил) до норм митного законодавства Європейського Союзу,

не було приділено належної уваги, що, у свою чергу, є суттєвим недоліком в плані реалізації вищезазначеної програми адаптації законодавства України до норм ЄС.

У світовій практиці існування інтеграційних угруповань найбільш розповсюдженими типами економічної інтеграції є зона вільної торгівлі та митний союз. Окрім того, як переконує світовий досвід, об'єднання в митний союз держав, близьких у географічному, економічному і політичному сенсі, створює сприятливі умови для скоординованого управління митною справою на території країн, пов'язаних єдиними загальними митними інтересами, сприяє розвитку внутрішньої і зовнішньої економічної діяльності, а також зміцнює їхні міжнародні зв'язки.

Розвиток та становлення митного права Європейського Співтовариства прямо пов'язані із створенням митного союзу на рівні ЄС, що передбачає загальний простір, у якому здійснюється вільний обіг товарів і осіб. При цьому, для суб'єктів ЄС, виникає необхідність встановлення спільного простору в сфері боротьби з митними правопорушеннями стосовно третіх країн. Правовими актами ЄС визначено межі митної території Союзу, на якій, крім деяких випадків, застосовується єдине митне законодавство.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу існуючих наукових поглядів, чинного законодавства України та законодавства Європейського Союзу, а також практики його реалізації визначити сутність та особливості міжнародно-правового співробітництва у сфері боротьби з митними правопорушеннями, й знайти шляхи його вдосконалення.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі основні завдання:

— визначити особливості сучасного міжнародно-правового співробітництва у сфері боротьби з митними правопорушеннями в ЄС;

- окреслити основні напрями співробітництва у сфері боротьби з митними правопорушеннями в ЄС;
- визначити компетенцію органів ЄС в сфері боротьби з митними правопорушеннями;
- розкрити особливості механізму адаптації митного законодавства України до митного права ЄС у сфері боротьби з митними правопорушеннями;
- розробити на підставі узагальнення теоретичних розробок і практики міжнародно-правового співробітництва в ЄС відповідні рекомендації щодо вдосконалення національного законодавства України;
- охарактеризувати правовий статус спеціалізованих органів в сфері боротьби з митними правопорушеннями в ЄС;
- визначити форми міжнародно-правового співробітництва в сфері боротьби з митними правопорушеннями в ЄС.

Об’єкт дослідження – правовідносини між суб’єктами адміністративно-правового співробітництва в рамках ЄС з питань боротьби з митними правопорушеннями і також відносини, що виникають у зв’язку із адаптацією законодавства України до митного права ЄС у цій сфері.

Предмет дослідження – міжнародно-правове співробітництво у сфері боротьби з митними правопорушеннями.

Структура випускної кваліфікаційної роботи складається зі вступу, трьох розділів, поділених на сім підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків та списку використаних джерел та переліку умовних позначень. Повний обсяг роботи становить 50 сторінок.

РОЗДІЛ 1. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ДЕРЖАВ – ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ У БОРОТЬБІ З МИТНИМИ ПРАВОПОРУШЕННЯМИ

1.1 Генезис міжнародно-правового регулювання співробітництва держав у боротьбі з митними правопорушеннями

На сьогоднішній день світові інтеграційні процеси призвели до формування нових міждержавних правових систем, історично невідомих людському суспільству, можна сказати, стали їх передумовою. Одним із наслідків цих інтеграційних процесів є не лише гармонізація законодавств держав-членів, але і перетворення законодавств держав, що пов'язують своє майбутнє із перспективами вступу до Європейського Союзу [14,с.18], зокрема, такою державою є Україна.

Право Європейського Союзу формувалося більше п'ятдесяти п'яти років і на сьогодні є непростю, комплексною системою взаємопов'язаних механізмів і правових інструментів, які регулюють процеси інтеграції в європейському просторі. Окрім правового регулювання важливою є також інституційна складова інтеграційних процесів, адже кількість міжнародних організацій та установ, що створюються для їх управління постійно зростає. Необхідно зазначити, що даний процес із його самобутніми механізмами та системами врегулювання приватних, суспільних та державницьких відносин посідає особливе місце у процесі загального розвитку державотворення у світі і є чи не єдиним повномасштабним інтеграційним експериментом, в основі якого покладено право та добру волю зацікавлених сторін [10]. Створено новий, унікальний правопорядок, досі невідомий людському суспільству. Адже поряд із внутрішньодержавними правопорядками і міжнародним правопорядком, з'явився правопорядок інтеграційний [19, 21].

Власна система правових актів для регулювання суспільних відносин на виконання цілей та завдань установчих договорів, становить джерельну базу правопорядку і підкреслює його унікальність. Крім того, правові

інструменти ЄС надзвичайно гнучкі, знаходяться в процесі постійної еволюції, що забезпечує стабільність та ефективність функціонування цього інтеграційного об'єднання. Право і тільки право є основою функціонування ЄС, про що зокрема йдеться у ст. 6 Договору про Європейський Союз 1992 р. [34]: єдино можливим способом впровадження та гарантування цілей ЄС є використання правових засобів [1]. Система права ЄС має інтеграційний характер саме через те, що її основною метою є поглиблення саме інтеграційних процесів.

Міжнародне митне співробітництво є одним з визначних факторів, що чинить вплив на міжнародний обіг товарів, розвиток міжнародної комунікації та туризму [2, с.73]. Вагомим фактом є те, що досягнення сучасного рівня міждержавного співробітництва в митній сфері, співробітництва між національними митними адміністраціями було б неможливе без створення міцних інституціональних основ. Розбіжності у митних правилах і процедурах можуть перешкоджати розвиткові міжнародної торгівлі та іншим видам міжнародного обміну [5].

Система міжнародного співробітництва в митній справі пройшла декілька еволюційних етапів. Перша міжнародна митна організація була створена в 1890 р. – Міжнародний союз для публікації митних тарифів, що виконував більше навіть інформаційні, ніж функції організації співробітництва. На даний час, ця організація є діючою і нараховує п'ятдесят держав – учасниць.

Перші прояви саме міжнародного митного співробітництва держав можна знайти в перші роки після Першої світової війни. Використання багатьма країнами протекціоністських заходів призвело до збільшення митних ставок і ускладнення митних процедур, що спровокувало збільшення бар'єрів у міжнародній торгівлі і, як наслідок, до митних воєн. Міжнародний бізнес почав відчувати негативні наслідки і потребував впровадження відповідних змін [12, с.10].

Робота щодо спрощення та стандартизації митних формальностей у

міжнародній торгівлі була розпочата в 1919 році в рамках створеної Ліги Націй. Перші зміни були запропоновані на Міжнародному конгресі Європейських підприємств, і були оформлені Міжнародною промисловою палатою. Деякі питання у сфері митного регулювання (спрощення митних формальностей, зменшення заборон і обмежень в зовнішній торгівлі, співробітництво у боротьбі з порушеннями митних правил (контрабандою) та ін.) вирішувались на Женевських конференціях 1923 та 1928 рр.; у першій половині ХХ століття – Лігою Націй, коли було підписано угоду «Про спрощення митних процедур та інших формальностей».

Дані дії призвели до підписання 33 країнами Міжнародної конвенції про спрощення митних формальностей, 3 листопада 1923 року в Женеві. Це була перша самостійна спеціалізована міжнародна конвенція, що регулювала митні процедури. Про її значення свідчить те, що вона була обов'язковою понад 50 років – до 1974 року, коли її замінила Кіотська конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур [3; 38].

Женевська конвенція складалася з 30 статей і протоколу. Сторони зобов'язувалися не перешкоджати взаємним торгівельним відносинам шляхом введення митних формальностей та подібних перешкод, які були б надмірними або необов'язковими. Також сторони взяли на себе зобов'язання скоротити до мінімуму кількість заборон і обмежень, що перешкоджають міжнародній торгівлі та впровадили обов'язкову публікацію внутрішньо законодавчих приписів стосовно митних формальностей, а також оприлюднення тарифів та поправок до них.

Серед іншого також впроваджувалося повідомлення дипломатичних представників інших держав про будь-які зміни до законів про митні тарифи; необхідність існування засобів правового захисту щодо оскарження рішень в митній сфері; можливість надання власнику товару, за його зверненням, забезпечення безпеки до винесення судового рішення у справах щодо ціни, походження або вартості товару; тимчасове звільнення від сплати мита; можливість митного оформлення через внутрішні відділення;

тимчасовий експорт та імпорт товарів для переробки, участі у виставках або в експериментальних цілях.

Ми вважаємо, що важливість Конвенції полягає в тому, що вона стала основою для створення нової конвенції під егідою Всесвітньої митної організації.

У другій половині ХХ століття, із закінченням військових дій, співробітництво в митній сфері тривало – положення щодо митних процедур було включено до засновницьких документів Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ).

Про початок же сучасної історії міжнародного митного співробітництва можна говорити з 1947 р., адже саме тоді уряди тринадцяти європейських держав, що входили до складу Комітету європейського економічного співробітництва, погодилися на створення Робочої групи, метою якої було дослідження можливості створення європейського митного союзу. Це був початок історії Всесвітньої митної організації [20]. У 1948 році Робоча група створила економічний і митний комітети. Економічний комітет став попередником Організації економічного співробітництва та розвитку, а Митний комітет започаткував Раду митного співробітництва. Результатом роботи цих двох комітетів стало підписання 15 грудня 1950 р. у Брюсселі двох конвенцій – Конвенції по номенклатурі для класифікації митних тарифів і Конвенції по оцінці товарів у митних цілях. Також була підписана Конвенція про створення Ради митного співробітництва (далі – РМС), що набула чинності 4 листопада 1952 р.

Отже, можна зробити висновок, що за сферою дії право ЄС може бути визначене як система регулювання суспільних відносин в умовах інтеграційних процесів як у рамках Європейського Союзу, так і поза ними, але у зв'язку з інтегруванням до Союзу країн, що є визнаними у договірному порядку кандидатами на вступ до ЄС, чи країн, що інтегруються у рамках інших договірних зв'язків з ЄС.

1.2 Правове забезпечення співробітництва держав у боротьбі з митними правопорушеннями

Митне право в системі права ЄС є однією з найдавніших галузей, тому що саме економічне об'єднання через створення митного союзу стало основою інтеграційних процесів в Європі взагалі [13].

Наприклад, основою першого з європейських співтовариств – Європейського об'єднання вугілля та сталі – було створення зони вільної торгівлі щодо вугілля та сталі. Паризький договір про заснування Європейського об'єднання вугілля та сталі був досить складним документом, в якому знайшли детальний опис повноваження Співтовариства із регулювання спільних сфер [39].

Відповідно до Римського договору про створення Європейського економічного співтовариства 1957 р. було створено митний союз, який фактично став ключовим у формуванні Європейського Союзу [6].

Відносно зародження митного права ЄС, не можна не сказати про два важливих міжнародних переговорних процеси кінця 40-х рр. минулого століття, які багато в чому визначили зміст та принципи формування митних відносин у межах ЄС.

Насамперед, це процес створення багатосторонньої міжнародної торговельної системи в рамках Світової організації торгівлі (далі – СОТ). Норми угод СОТ сьогодні мають пряму дію чи є тісно інтегрованими у вторинне право ЄС [11].

Другим визначальним переговорним процесом був так і нереалізований проект зі створення європейського митного союзу у 1947-1949 рр. Проте розроблені в межах даного переговорного процесу проекти конвенцій стали основою для створення у 1952 р. Ради Митного Співробітництва (нині Всесвітня Митна Організація).

Можна зробити висновок, що відповідно до діяльності Всесвітньої Митної Організації (далі – ВМО), її функціями є: вивчення та дослідження

різних аспектів митного співробітництва, підготовка проектів конвенцій, рекомендації щодо єдиного застосування конвенцій тощо. Тобто йдеться суто про питання співробітництва між державами та вироблення загальноприйнятних стандартів митних процедур.

Митне співробітництво також стоїть на першому місці функціонування торгівельної системи СОТ. Про це можна зробити висновок, проаналізувавши ч. 1 ст. 2 Угоди про заснування СОТ [46], в якій зазначено, що ця організація повинна забезпечити «загальну інституціональну основу для здійснення торгівельних відносин між її членами з питань, що належать до Угоди та пов'язаних з ними юридичних документів, включених до додатків до цієї Угоди».

Дослідженню предмету правового регулювання митного права ЄС та основних принципів цього регулювання є аналіз основних функцій та завдань митних органів країн-членів ЄС стосовно реалізації спільної митної політики [15, 16]. До основних завдань, на вирішення яких спрямована діяльність митних органів країн-членів ЄС, зокрема, належать:

- захист фінансових інтересів ЄС та держав-членів;
- захист ЄС від недобросовісної та протиправної торгівлі з одночасною підтримкою законної ділової активності;
- забезпечення безпеки ЄС та його резидентів, захист навколишнього середовища у співробітництві з іншими органами влади;
- підтримання належного балансу між митним контролем та сприянням міжнародній торгівлі [18, с. 428].

Тобто, митне право ЄС – це система регіональних правових норм, які регулюють три групи відносин: відносини щодо функціонування митного союзу ЄС, відносини щодо торгівлі товарами між ЄС та третіми країнами і відносини в митній сфері між ЄС в цілому і країнами-учасницями та третіми країнами і міжнародними міжурядовими організаціями. Для завдань

нашого дослідження, важливо визначитися саме із тим, що питання міжнародно-правового регулювання співробітництва держав у сфері боротьби із митними правопорушеннями мають неоднорідну правову природу, адже підпадають і під регулювання законодавства країн-учасниць ЄС, і митного законодавства ЄС, і міжнародного митного права. Крім того, дія норм митного права ЄС поширюється на всю митну територію ЄС і у деяких випадках за її межі для регулювання відносин ЄС з іншими суб'єктами міжнародного права.

Отже, можна зазначити, що кожна країна розуміє важливість та необхідність співробітництва одне з одним, вбачаючи в ньому передусім позитивні наслідки для себе, а точніше, для розвитку своїх економік.

Тобто, особливістю сучасного міжнародно-правового співробітництва у сфері боротьби з митними правопорушеннями в ЄС є «подвійність» правового регулювання: спільне для країн-членів регулювання в цій сфері, яке здійснюється органами загальної компетенції ЄС на підставі спільної для ЄС митної політики, і наявність власних повноважень внутрішньо національних компетентних органів держав-членів щодо реалізації спільної політики ЄС в сфері боротьби із митними правопорушеннями.

РОЗДІЛ 2. МІЖНАРОДНО – ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ СПІВРОБІТНИЦТВА ДЕРЖАВ ІЗ БОРОТЬБИ З МИТНИМИ ПРАВОПОРУШЕННЯМИ

2.1 Митний Кодекс Європейського Союзу як основа процедури митного регулювання Європейського Союзу

Серед актів вторинного права, у митній сфері, найважливішими є Митний кодекс ЄС (далі – МКЄС) 1992 р. та новий Митний кодекс ЄС 2008 р. МКЄС 1992 р. виконав важливу роль у консолідації актів вторинного права ЄС у митній сфері, а МКЄС 2008 р. має основним завданням розвиток і модернізацію митної справи в межах ЄС, зокрема в межах виконання програм ЄС щодо розбудови інформаційного суспільства – «i2010» [22].

Для забезпечення однорідного застосування Митного кодексу ЄС 2008 р. було прийнято Регламент Комісії про його імплементацію, або, як його ще називають, Імплементаційний кодекс (далі – ІК) [43], який складається з більш ніж 700 статей і 100 окремих додатків. В Імплементаційному кодексі конкретизуються правила і положення Митного кодексу і наводяться форми уніфікованих документів митних служб держав ЄС. Основна цінність Імплементаційного кодексу полягає у тому, що із його прийняттям зникла необхідність у внутрішньонаціональних митних кодексах держав-учасниць Митного Союзу.

Доцільним передбачалось запровадження в Кодексі правових основ застосування окремих положень митного законодавства, що стосуються торгівлі товарами між частинами митної території, на які поширюються положення Директиви Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року про спільну систему податку на додану вартість, та частинами такої території, на які не поширюються такі положення, або що стосуються торгівлі між частинами, на які не поширюються такі положення. Зважаючи на той факт, що товари, про які йдеться, є товарами Союзу, та фіскальний характер

заходів, про які йдеться, обґрунтованим є запровадження, шляхом виконавчих заходів, відповідних спрощень митних формальностей, які мають бути застосовані до таких товарів.

Спрощення законної торгівлі та боротьба проти шахрайства вимагають простих, швидких та стандартних митних процедур та процесів. Таким чином, вважаємо, що доцільним є, спростити митне законодавство, дозволити використання сучасних інструментів та технологій, та заохочувати однакове застосування митного законодавства та модернізованого підходу до митного контролю, допомагаючи, таким чином, забезпечити основу для ефективних та простих процедур митного оформлення [17]. Митні процедури мають бути об'єднані або приведені у відповідність, а їх кількість повинна бути скорочена до такої, яка є економічно обґрунтованою, з огляду на збільшення конкуренції в бізнесі.

З метою досягнення рівноваги між, з однієї сторони, потребою митних органів у забезпеченні правильного застосування митного законодавства, та, з іншої сторони, правом суб'єктів господарювання на однакове поводження, митним органам повинні бути надані широкі повноваження для здійснення контролю, а суб'єктам господарювання – право оскарження.

З метою мінімізації ризиків для Союзу, його громадян та його торговельних партнерів, гармонізоване проведення митного контролю державами-членами повинно ґрунтуватись на спільних рамках управління ризиком та електронній системі для його запровадження. Встановлення рамок управління ризиком, спільних для усіх держав-членів, не повинно перешкоджати ним проводити контроль товарів на вибірковій основі.

Необхідно встановити фактори, на основі яких при торгівлі товарами стягуватимуться мита при експорті та при імпорті, а також застосовуватимуться інші заходи. Також доцільним є встановити чіткі положення для надання доказів походження у Союзі, якщо цього вимагають

потреби торгівлі.

Оскільки нова роль митних органів передбачає розподілення повноважень між митницями на кордоні та всередині держави, митне зобов'язання в багатьох випадках повинно виникати у місці реєстрації суб'єкта, оскільки митний орган, до зони діяльності якого віднесено таке місце, може кращим чином провести нагляд за діяльністю даної особи.

Більше того, відповідно до переглянутої Кіотської Конвенції доцільним є передбачити зменшену кількість справ, в яких вимагається адміністративне співробітництво між державами-членами з метою встановлення місця виникнення митного боргу та відшкодування мит.

Правила застосування спеціальних процедур повинні дозволяти використання єдиної гарантії для всіх категорій спеціальних процедур, а також повинні передбачати, щоб така гарантія була комплексною та поширювалась на певну кількість угод [14; 17].

З метою забезпечення кращого захисту фінансових інтересів Союзу та держав-членів, гарантія повинна поширюватись на не декларовані або невірно декларовані товари, включені до поставки, або до декларації, для якої їх надано. З тієї ж причини підприємство-гарант повинно також забезпечити сплату імпорتنих або експортних мит, які підлягають сплаті за результатами контролю після митного оформлення.

Оскільки Кіотська Конвенція підтримує подання, реєстрацію та перевірку митних декларацій до прибуття товарів, та, більше того, відокремлення місця подання декларації від місця фізичного перебування вантажу, доцільним є запровадження централізованого оформлення у місці реєстрації суб'єкта господарювання [38]. Централізоване оформлення повинне включати можливість використання спрощеного декларування, відстрочення дати подання повної декларації та необхідних документів, періодичне декларування та відстрочення платежів.

З метою сприяння забезпеченню однакових умов для конкуренції по всьому Союзу, доцільним є встановлення на рівні Союзу правил, що врегульовують знищення або видалення іншим способом товарів митними органами, які раніше становили компетенцію національних законодавств.

Доцільним є встановлення спільних та простих правил щодо спеціальних режимів (транзит, зберігання, специфічне використання та переробка), які доповнюватимуться невеликою низкою правил для кожної категорії спеціальних режимів з метою досягнення простоти для суб'єкта господарювання у виборі правильного режиму, уникнення помилок та зменшенні кількості виплат після проведення митного оформлення.

Надання дозволу на декілька спеціальних режимів з використанням єдиної гарантії та єдиного контролюючого митного органу повинне бути спрощене і повинні бути встановлені прості правила щодо виникнення митного боргу у таких випадках. Основним принципом повинно бути стягнення платежів з товарів, розміщених у спеціальний режим, або товарів, вироблених з них, на час виникнення митного боргу. В той же час, також повинна існувати можливість, якщо це економічно виправдано, стягувати платежі з товарів під час їх розміщення у спеціальний режим. Такі ж принципи повинні застосовуватись і до звичайних форм використання товарів.

Заходи, пов'язані з безпекою, відносно товарів Союзу, вивезених за межі митної території Союзу, повинні в рівному ступені застосовуватись і до реекспорту товарів, що не є товарами Союзу. Такі ж основні правила повинні застосовуватись до усіх типів товарів, передбачаючи, за необхідності, окремі виключення, такі, як товари, що виключно переміщуються транзитом через митну територію Союзу.

Заходи, необхідні для імплементації цього Регламенту, повинні ухвалюватись відповідно до Рішення Ради 1999/468/ЄС від 28 червня 1999

року про встановлення процедури використання Комісією ввірених їй виконавчих повноважень [44].

Доцільним є передбачити ухвалення заходів для імплементації цього Кодексу. Такі заходи повинні ухвалюватись відповідно до управлінських та регуляторних процедур, передбачених у статтях 4 та 5 вищезазначеного Рішення.

Зокрема, Комісії повинно бути надане право визначити умови та критерії, необхідні для ефективного застосування цього Кодексу. Оскільки такі заходи мають загальну сферу застосування та призначені для внесення змін до незначних положень цього Регламенту або для доповнення цього Регламенту шляхом додавання нових незначних положень, вони повинні ухвалюватись відповідно до регуляторної процедури з контролем, передбаченій у статті 5а зазначеного Рішення.

З метою забезпечення ефективного процесу прийняття рішень, доцільним є вивчення питань щодо підготовки позиції, яку займатиме Союз у комітетах, робочих групах та інших органах, встановлених міжнародними угодами у митній сфері або під їх егідою.

З метою спрощення та раціоналізації митного законодавства, для досягнення прозорості, низку положень, що на сьогодні містяться в окремих актах Союзу, було інкорпоровано до цього Кодексу.

2.2 Поняття та механізм адаптації митного законодавства України до права Європейського Союзу

Необхідно відмітити, що був прийнятий цілий ряд законодавчих актів, що регулюють механізм адаптації митного законодавства України до права Європейського Союзу та конкретизують митні процедури, митні тарифи та питання, пов'язані із порушенням митного законодавства [26; 27; 28; 30; 31].

Відповідно до положень статті 51 Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та Європейськими Співтовариствами [47] та їх державами-членами, яка підписана від імені України 14 червня 1994 року та набула чинності у березні 1998 року, Україна бере на себе зобов'язання вживати заходи для забезпечення поступового приведення внутрішнього законодавства у відповідність до права ЄС, що є важливою умовою для зміцнення економічних зв'язків між Сторонами.

Адаптація законодавства України до права ЄС є нічим іншим, як зближенням із цією інтеграційною системою права, що має забезпечити всебічний економічний розвиток держави з метою поступового зростання добробуту громадян та приведення його до рівня, що склався у державах-членах ЄС [9, с.47].

В процесі адаптації законодавства України до права ЄС передбачається вирішення таких завдань, як правове забезпечення інтеграції України до ЄС, аналіз діючого законодавства України щодо відповідності нормам права ЄС, підготовка пропозицій щодо систематизації чинних нормативно-правових актів України або прийняття нових законодавчих актів, обґрунтування найбільш прийнятних шляхів адаптації законодавства України до законодавства ЄС та аналіз наслідків внесення відповідних змін до чинного законодавства, забезпечення належного рівня підготовки проектів нормативно-правових актів України з метою гармонізації із законодавством ЄС, проведення консультацій з міжнародними експертами з питань використання юридичної термінології у законодавстві ЄС та впровадження їх в законодавство України, організація роботи з наукового дослідження процесів уніфікації та гармонізації європейського права в державах-членах ЄС [4; 25].

Законом України від 18 березня 2004 р. № 1629 затверджена Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу (далі Програма), яка визначає механізм досягнення Україною відповідності правової системи України *acquis* ЄС з

урахуванням критеріїв, що висувуються Європейським Союзом до держав, які мають вступити до нього.

Щорічний план заходів з виконання Програми, починаючи з 2005 року готується Координаційною радою з адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, погоджується з Комітетом Верховної Ради України з питань європейської інтеграції та затверджується Кабінетом Міністрів України.

Слід зазначити, що адаптація законодавства України до законодавства ЄС – процес приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність з *acquis* ЄС. *Acquis* ЄС («спільний доробок») – французький термін, що використовується в рамках Європейського Союзу та вживається для визначення норм, напрацьованих за час існування Європейського Співтовариства та Союзу.

Важливим чинником реформування правової системи України слід вважати участь України у конвенціях Ради Європи, які встановлюють спільні для цієї організації та ЄС стандарти» [32].

Таким чином, метою проведення адаптації законодавства України було, по-перше і в широкому розумінні, реформування в цілому національної правової системи України у відповідності із європейськими стандартами, в межах процесу правової адаптації України до положень сучасної системи права ЄС, а по-друге та у вузькому розумінні, приведення законодавства України у відповідність зі стандартами ЄС у якості лише одного з етапів цього процесу.

Характеризуючи сучасний стан адаптації митного законодавства нашої держави в контексті європейської інтеграції, слід зазначити, що в процесі генези в праві України поняття «адаптація законодавства» відбулося звуження розуміння процесу проведення адаптації законодавства України від реформування її правової системи в цілому до вимог сучасної європейської системи права до одного з його етапів, тобто до приведення законодавства України у відповідність з *acquis* ЄС [17].

Приведення національного митного законодавства кожної окремої держави у відповідність з нормами і стандартами міжнародного митного права завжди є предметом міжнародних договорів. Головним міжнародним договором у цій галузі в сучасних умовах є Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур від 18 травня 1973 р. (далі – Конвенція Кіото) [38].

Проте із часом деякі положення Конвенції Кіото застаріли, до того ж п'ять її додатків так і не набули чинності, що призвело до необхідності змін. Тому під егідою Ради митного співробітництва за допомогою Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур від 26 червня 1999 р. [40] (далі – Протокол), і було запроваджено нову редакцію Конвенції Кіото. При чому, якщо перелік договірних сторін першої редакції складався з 10 держав-учасниць, то переглянутої з 71 держави-учасниці станом на січень 2014 року.

Митний кодекс ЄС суттєво відрізняється від попереднього. В структурі Митного кодексу ЄС було збережено 9 розділів, проте кількість статей у них було зменшено з 253 до 188. У новому МК у порівнянні з Митним кодексом ЄС 1992 р., більш значна увага приділяється співпраці між митними адміністраціями та уповноваженими економічними операторами, обміну електронними даними між митними адміністраціями, поданню електронних митних декларацій при значній увазі захисту та конфіденційності особистих даних тощо [8].

У зв'язку із набуттям чинності модернізованого Митного кодексу ЄС Комісією ЄС у формі Регламенту від 17 листопада 2008 р. також затверджено зміни до положень про його імплементацію. Відповідні зміни відбуваються і в інших, суміжних з митним правом ЄС, галузях *acquis* ЄС.

У цілому на сучасному етапі оновлення митного права ЄС вдосконалення не торкнулися тільки практики Суду ЄС. Але і в цій частині *acquis* ЄС, з урахуванням змін, що відбуваються, дуже важко гарантувати її незмінний стан. Можна зазначити, що подальша робота з адаптації митного

законодавства України в контексті європейської інтеграції обов'язково повинна проводитися з урахуванням даних змін у митному праві ЄС [17].

На нашу думку, діяльність щодо взаємного узгодження митного законодавства України із законодавством інших європейських держав буде продовжуватися, беручи до уваги їх безцінний досвід у цій сфері. Процес адаптації права України до права ЄС забезпечується низкою інституцій, проте, вважаємо його не досить ефективним.

Перелік міністерств та інших органів влади, які відповідають за організацію роботи зі здійснення адаптації законодавства України визначає Координаційна рада з адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Ключову роль тепер відіграє Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України: економічна інтеграція та розвиток торговельних відносин між Україною і ЄС, регіональне та галузеве співробітництво, організаційне забезпечення інтеграційного процесу.

Належне фінансування є запорукою успішної реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції та адаптації. Саме обсяги фінансування та моніторинг витрачання бюджетних коштів є своєрідним показником підходу держави до задекларованих цілей. У державах-кандидатах досить часто видатки на інші бюджетні статті скорочувались через потребу скерувати кошти на пріоритети інтеграції.

Тобто механізм перевірки проектів в Україні нормативно-правових актів з питань боротьби із митними правопорушеннями на відповідність праву ЄС складається з двох стадій: оцінка відповідності розробником проекту (як правило, митною службою) і перевірка відповідності органом, що координує адаптацію (Міністерством юстиції України). Найпоширенішими митними правопорушеннями є переміщення через митний кордон України зброї, наркотичних та психотропних речовин, товарів за підробленими документами, також недоставлення до митного органу товарів, транспортних засобів, що перебувають під митним контролем і перевозяться з одного митного органу до іншого, тощо.

Можна зробити висновок, що єдиний митний тариф ЄС є основою митного регулювання переміщення товарів та транспортних засобів через митні кордони ЄС. Окрім ставок мита, він містить інформацію про всі нормативні акти, що регулюють ввезення та вивезення товарів. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС полягає у зближенні із сучасною європейською системою права, що забезпечить економічний розвиток держави, розвиток підприємницької активності і сприятиме поступовому зростанню добробуту громадян та приведенню його до рівня, що склався у державах-членах ЄС.

Механізм адаптації митного законодавства України до митного права ЄС у сфері боротьби із митними правопорушеннями можна уявити як різнорівневий процес, що складається із взаємопов'язаних елементів: зовнішнього суб'єкта (ЄС), що впливає на внутрішній суб'єкт (державу) шляхом власної нормативної бази (право ЄС в сфері боротьби із митними правопорушеннями) першого рівня – первинне законодавство і другого рівня – вторинне законодавство для вдосконалення внутрішнього законодавства внутрішнього суб'єкта.

РОЗДІЛ 3. ВСЕСВІТНЯ МИТНА ОРГАНІЗАЦІЯ

3.1 Становлення та розвиток ВМО

Історія ВМО розпочалася в 1947 році, коли тринадцять європейських урядів, представлених у Комітеті з питань європейського економічного співробітництва, погодилися створити навчальну групу. Ця група вивчила можливість створення одного або декількох міжєвропейських митних союзів на основі принципів Генеральної угоди про тарифи та торгівлю (далі – ГАТТ).

У 1948 р. Навчальна група створила два комітети - Економічний та Митний комітети. Економічний комітет був попередником Організації економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСТ), Митний комітет став Радою митного співробітництва (далі – РМС).

У 1952 р. Набрала чинності Конвенція, яка офіційно встановлює РМС. Вступна сесія Ради відбулася в Брюсселі 26 січня 1953 року. Представники сімнадцяти європейських країн взяли участь у першій сесії Ради.

Після років зростання членства в 1994 році Рада прийняла робочу назву Всесвітня митна організація, щоб більш чітко відобразити її перехід до справді глобальної міжурядової установи. Зараз це голос 183 митних адміністрацій, які діють на всіх континентах і представляють усі етапи економічного розвитку. Сьогодні члени ВМО відповідають за обробку понад 98% усієї міжнародної торгівлі.

ВМО є незалежною міжурядовою структурою, діяльність якої має наступні напрямки: безпека і поліпшення світової торгівлі, розвиток потенціалу національних митних служб, боротьба з підробками та контрафактом.

Членами Ради можуть бути держави-учасниці Конвенції або уряд будь-якої окремої митної території, запропонованої учасником Конвенції, що має автономію з точки зору зовнішніх торгівельних відносин, за їх згодою.

Кожен член Ради призначає одного делегата та одного або кількох заступників, які будуть його представниками в Раді. Представників можуть супроводжувати радники. Рада може визнати в якості спостерігачів також представників держав, які не є учасниками Конвенції або представників міжнародних організацій.

ВМО розробляються пропозиції і рекомендації державам-членам щодо напрямів їхньої діяльності у митній справі, здійснюється підготовка проектів конвенцій і поправок до вже діючих конвенцій з митних питань, здійснюється співробітництво з третіми державами та іншими міжурядовими організаціями з питань її компетенції тощо [5].

Метою заснування ВМО є не тільки створення виконавчого органу, необхідного для реалізації вироблених в рамках ВМО спеціальних конвенцій щодо співробітництва держав у митних питаннях. Організація також має широкі повноваження для забезпечення якнайбільшого рівня погодженості і спільності їх митних систем і посилення вивчення проблем, що виникають у ході розвитку і поліпшення митного законодавства та митної техніки.

У статті 3 Конвенції про створення РМС закріплені ключові функції даної організації: вивчення всіх питань, що стосуються митного співробітництва, якому договірні сторони погодилися сприяти згідно з основними цілями Конвенції; вивчення технічних аспектів митних систем, так само як і пов'язаних з ними економічних чинників, з метою запропонування членам ВМО практичних засобів досягнення якомога вищого рівня погодженості та однаковості; підготовка проектів конвенцій і поправок до них, а також внесення рекомендацій щодо їх прийняття зацікавленими сторонами; розробка рекомендацій, що забезпечують однакове тлумачення і застосування конвенцій, укладених як в результаті роботи ВМО, так і конвенцій, що стосуються номенклатури для класифікації товарів у митних тарифах і оцінки товарів у митних цілях, підготовлених групою по вивченню можливості створення Європейського

Митного Союзу; розробка примирливих рекомендацій для вирішення спорів по тлумаченню і застосуванню конвенцій; забезпечення розповсюдження інформації, що стосується митного регулювання і процедур; подання зацікавленим урядам за своєю ініціативою або за їх проханням інформації або порад по митних справах згідно з основною метою; співробітництво з іншими міжурядовими організаціями з питань, що входять до компетенції РМС.

Раді допомагають Постійний процедурний комітет і Генеральний секретаріат. Рада щорічно обирає голову і не менше двох віце-голів серед делегатів держав-членів. Щонайменше двома третинами голосів, приймає свої власні правила процедури. Створює Комітет номенклатури – відповідно до положень Конвенції про номенклатуру для класифікації товарів у митних тарифах, і Комітет вартості – відповідно до положень Конвенції про митну вартість товарів. Вона може також призначати інші комітети, які вважає необхідними з метою виконання інших конвенцій. Визначає завдання і повноваження Постійного процедурного комітету. Затверджує власний бюджет, контролює свої витрати і надає необхідні вказівки Генеральному секретаріату з питань власних фінансів.

Рада призначає Генерального секретаря та його заступника, вказує їх функціональні обов'язки, умови діяльності і термін їх служби. Генеральний секретар призначає адміністративний персонал Генерального секретаріату, проте штат і статус співробітників затверджує Рада.

Рада має статус юридичної особи, має право укладати договори, набувати і розпоряджатися рухомим і нерухомим майном, ініціювати судовий розгляд. У цих випадках її представляє Генеральний секретар.

Конвенція про створення Ради митного співробітництва вступила в силу в 1952 році. Перше засідання Ради відбулося в Брюсселі 26 січня 1953 року, в якому прийняли участь сімнадцять країн-засновників: Австрія, Бельгія, Данія, Франція, Греція, Ірландія, Іспанія, Нідерланди, Люксембург, Норвегія, Португалія, Німеччина, Швейцарія, Швеція, Туреччина,

Великобританія та Італія, яких представляли керівники митних адміністрацій. У наступні роки кількість членів Ради неухильно зростала. В даний час вона налічує 171 члена з усіх континентів, що представляють всі верстви економічного розвитку.

З урахуванням значної кількості держав-членів, їх широке географічне представництво і з метою ефективного задоволення потреб всіх членів, у 1984 р. організацією було прийнято рішення про застосування системи регіонального представництва у РМС.

У 1994 році Рада митного співробітництва змінила робочу назву на Всесвітню митну організацію (далі – ВМО). Її члени представляють близько 97 % обсягу міжнародної торгівлі. ВМО визнана в якості світового центру експертизи в митних справах, має провідну роль в узгодженні, прийнятті і реалізації рішень з питань митних правил, боротьби з їх порушеннями та у впровадженні сучасних систем і процедур попередження порушення митних правил. Ефективне і дієве співробітництво держав в митній сфері і управління митними адміністраціями залежить від позиції Всесвітньої митної організації стосовно законодавчих змін і практичних рекомендацій.

В рамках Всесвітньої митної організації державами-членами було укладено ряд важливих на сьогоднішній день міжнародних конвенцій, в тому числі Кіотська конвенція. Основним її посилом є переконання, що спрощення та гармонізація митних процедур будуть ефективно сприяти розвитку міжнародної торгівлі та інших форм міжнародного обміну товарами та послугами.

Відповідно до ст. 6 Кіотської конвенції, Всесвітня митна організація повинна здійснювати нагляд за застосуванням Конвенції, зокрема, приймати рішення про внесення змін та доповнень [38]. Оперативна функція надана Постійному процедурному комітету Всесвітньої митної організації, основними завданнями якого є розробка нових пропозицій і надання їх Раді ВМО для включення до Конвенції, надання Раді ВМО пропозицій поправок до Конвенції і додатків до неї та прийняття рішень з усіх питань, пов'язаних

із застосуванням Конвенції.

Набуття Конвенцією юридичної сили відбулося через три місяці після її прийняття п'ятьма країнами. Така ж процедура була застосована до набуття чинності додатків до Конвенції. Конвенція була підписана безстроково.

Зважаючи на те, що договірні сторони зобов'язані прийняти до основної конвенції тільки один обов'язковий додаток, Конвенція мала невелику міжнародну обов'язковість.

Тому, в 1994 році, в рамках Всесвітньої митної організації та Постійного процедурного комітету почалася робота з перегляду Кіотської конвенції. Робота зайняла більше 5 років. 25 червня 1999 року на 94-й Сесії Всесвітньої митної організації за участі 114 керівників митних адміністрацій був прийнятий текст переглянутої Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур. Переглянута Конвенція набуває чинності через три місяці після того, як 40 держав-учасниць Кіотської конвенції (1974 р.) підпишуть Протокол поправок без застереження про ратифікацію або здадуть на зберігання свої ратифікаційні грамоти або документи про приєднання. Процес набрання чинності Конвенцією розпочався 4 листопада 2005 року, коли Індія, як 40-а держава, уклала документи про ратифікацію. В день набрання чинності, тобто 3 лютого 2006 року, сторонами зміненої Конвенції були вже 44 держави [23].

Не можемо не зазначити, що дуже сильний імпульс до прийняття переглянутої Кіотської конвенції дали зусилля міжнародного співтовариства по боротьбі з терактами. Всесвітня митна організація міцно вплетена в ці процеси і приймає значні зусилля для забезпечення найвищої міжнародної безпеки в мережі міжнародної торгівлі. Саме одним із елементів цієї діяльності є переглянута Кіотська конвенція. Європейські Співтовариства, як один із суб'єктів, приєдналися до Конвенції за рішенням Ради ЄС від 17 березня 2003 року.

Основним документом з митної співпраці в боротьбі з митними

правопорушеннями є Конвенція про міжнародну допомогу митних адміністрацій у запобіганні, розслідуванні і покаранні за митні злочини, підписана в Найробі 9 червня 1977 року.

З моменту свого створення Рада ВМО шукала шляхи сприяння правосуддю в боротьбі з митними правопорушеннями. Першим документом у цьому відношенні є рекомендації Ради від 5 грудня 1953 року про взаємну адміністративну допомогу. Вони дозволили співпрацю між відомствами без участі центральних урядів.

Проте, найважливішим документом була рекомендація Ради від 28 червня 1954 року про ведення Радою реєстру юридичних осіб, винних в митних правопорушеннях. Ще одна рекомендація від 8 червня 1967 року розширила цю систему шляхом надання інформації щодо розмитнених транспортних засобів, методів розмитнення, предметів контрабанди, нових тенденцій в контрабанді, шахрайстві і фальсифікації митних документів, штампів і т.д. Крім того, Рекомендація Ради від 22 травня 1975 року розширила сферу інформації, зібраної на даних юридичних осіб, підозрюваних у контрабанді або порушенні митних правил або інших осіб, заарештованих в ході торгівлі.

Роль Генерального секретаріату Ради Всесвітньої митної організації збільшилася в результаті передачі йому компетенції не тільки керувати і управляти центральним реєстром, але і вирішувати, яка інформація з реєстру може бути поширена і використана для підготовки аналізу тенденцій у митних правопорушеннях. Окрема частина реєстру охоплює предмети, що використовуються для контрабанди.

Через існуючі занепокоєння багатьох країн зростанням зловживання наркотичними засобами та психотропними речовинами, в 1967 р. Рада ВМО прийняла рекомендацію державам-членам налагодити взаємодопомогу між органами, що мають юрисдикцію в митній сфері, з метою запобігання незаконному обігу наркотиків. Реалізація даної рекомендації втілена шляхом прийняття документу з ідентичною назвою – Рекомендації Ради від

8 червня 1971 р. щодо обміну інформацією про незаконний обіг наркотиків. Вона містить положення, що дозволяють митним службам обмінюватися інформацією, коли справа йде про швидке висунення обвинувачення з метою подання позову.

Починаючи з 1973 року, Рада ВМО почала зосереджуватися на проблемі запобігання незаконному вивезенню художніх творів, антикваріату та інших предметів мистецтва. У своїй Рекомендації від 16 червня 1976 року, Рада підкреслила обов'язковість для своїх членів виконання положень Конвенції про запобігання незаконному ввезенню, вивезенню і торгівлі культурними цінностями, підписаної в рамках ЮНЕСКО (Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури) у 1970 році. Крім того, вона заохочує членів розвивати взаємну адміністративну допомогу в боротьбі із контрабандою творами мистецтва та антикваріату через активне використання можливостей, запропонованих рекомендаціями 1953 і 1967 років.

Вищезазначені акти демонструють, що Рада ВМО надає велике значення міжнародному співробітництву в боротьбі з митними правопорушеннями, які почали приймати все більш і більш інтернаціональний характер. Слід зазначити, що ці документи стосуються тих форм контрабанди, які є найбільш цікавими країнам, що входять до складу Ради. Тим не менш, деякі країни відчувають труднощі у отриманні адміністративної допомоги і більш ефективними вважають двосторонні та багатосторонні конвенції з огляду на їх більшу юридичну обов'язковість. Для заохочення до укладання таких угод, Рада запропонувала у червні 1967 року модельну двосторонню Конвенцію про взаємну адміністративну допомогу в запобіганні, розслідуванні та покаранні за митні правопорушення. Проекти були реалізовані шляхом прийняття відповідних Конвенцій.

3.2 Співробітництво Всесвітньої митної організації з Україною

Згідно з Постановою Верховної Ради України від 19 червня 1992 року №2479-XXII та Постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 1992 року №229 Україна приєдналася до Конвенції 1950 року про створення Ради Митного Співробітництва і з 10 листопада 1992 року є повноправним членом Всесвітньої митної організації.

15.02.2011 року прийнято Закон України №3018 – VI „Про внесення змін до Закону України „Про приєднання України до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур” (Кіотської Конвенції). Закон набрав чинності 05.03.2011 [38].

У цьому зв'язку, українською стороною Генеральному секретарю ВМО передано Інструмент про приєднання України до цієї Конвенції, який набрав чинності для України з 15 вересня 2011 року.

Україна є договірною стороною таких Конвенцій ВМО:

- Конвенція про створення Ради Митного Співробітництва;
- Міжнародна конвенція про Гармонізовану систему опису та кодування товарів;
- Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства;
- Конвенція про тимчасове ввезення, тощо.

Фінансові зобов'язання України перед ВМО – сплата щорічних членських внесків, за рахунок яких здійснюється її основна діяльність. У 2017 році ДФС України було сплачено 24964,3 Євро (статутний бюджетний внесок - 23214.3 євро та внесок до РЦПР - 1750 євро) за 2016/2017 фінансовий рік (з 1 липня 2016 року по 30 червня 2017 року).

ДФС України бере активну участь у спільних операціях під егідою ВМО у сферах боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, захисту прав інтелектуальної власності та інших подібних заходах.

З 1995 року в Україні функціонує Національний вузол зв'язку по правоохоронній роботі, який входить до складу Регіонального вузла зв'язку (RILO-«Варшава»).

З 2010 року в Україні (з червня 2016 року - на базі Департаменту спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС України у м.Хмельницький) функціонує Регіональний навчальний центр ВМО, що взаємодіє з Регіональним центром інституційного розвитку в м. Баку.

На базі цього Департаменту також функціонує Регіональний кінологічний навчальний центр ВМО.

У рамках роботи, спрямованої на реалізацію Рамкових стандартів ВМО, ДФС України вживаються заходи для автоматизації інформаційних митних технологій та впровадження системи електронного декларування. Окрім цього, здійснюється підготовка до впровадження системи інтегрованого контролю на основі міжвідомчої взаємодії у пунктах пропуску через державний кордон та ведеться робота над створенням єдиної міжвідомчої автоматизованої системи збирання, зберігання і обробки інформації, необхідної для здійснення контролю зовнішньоторговельної діяльності.

Регіональний навчальний центр ВМО в Україні

Відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння між Державною митною службою України і Всесвітньою митною організацією (ВМО) про створення в Україні Регіонального навчального центру (РНЦ) ВМО, у червні 2010 року було створено РНЦ ВМО в Україні (м. Дніпро).

У 2016 році відбулось переведення Регіонального навчального центру Всесвітньої митної організації (РНЦ ВМО) до м. Хмельницький.

Мета РНЦ ВМО - підготовка і навчання представників митних адміністрацій країн Європейського регіону ВМО та проведення семінарів та тренінгів з митних питань.

Основні завдання:

- зміцнення співробітництва між митними адміністраціями та ВМО,
- розвиток ефективності і дієвості митних органів,
- підготовка та видання наукових і навчальних публікацій з митних питань,
- навчання, технічна допомога з уніфікованого застосування ключових митних конвенцій, рекомендацій та стандартів ВМО, тощо.

Штат РНЦ ВМО - співробітники навчальних спеціалізованих установ, які визначаються офіцерами зв'язку.

ВМО надає підтримку у навчанні і методологічну допомогу своїм країнам – членам за рахунок щорічних членських внесків її учасників.

Співробітниками Департаменту спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС (далі - Департамент), на базі якого нині функціонує РНЦ ВМО, здійснюється не лише реалізація міжнародних навчальних програм, але й підготовка та імплементація спільних заходів з ВМО та митними адміністраціями іноземних держав, підготовка та впровадження навчально-методичних програм, посібників з митної справи відповідно до міжнародних стандартів, проведення міжнародних семінарів та тренінгів для співробітників митних служб.

Департамент співпрацює з Інтерполом і Всесвітньою митною організацією з питань здійснення контролю за ввезенням культурних цінностей на територію України. Отримано погодження Інтерполу на використання бази даних викрадених культурних цінностей.

На сьогоднішній день в Департаменті розроблено і впроваджується спеціальний курс підготовки операторів скануючих систем. Такий курс пропонується для митних адміністрацій країн-членів ВМО Центральної Європи і Чорноморського басейну [22].

У квітні 2017 року Департамент відвідав експерт ВМО з метою оцінки наявних ресурсів, розробки стратегічного та поточного планів діяльності

для забезпечення розвитку та ефективного функціонування РНЦ ВМО, м. Хмельницький.

Регіональний кінологічний навчальний центр ВМО в Україні

Регіональний кінологічний навчальний центр Всесвітньої митної організації (далі - РКНЦ ВМО) - це орган з підготовки службових собак для потреб митних органів країн-членів ВМО. Створюється зазвичай на базі вже існуючого кінологічного тренувального органу країни-члена ВМО шляхом надання відповідного статусу Всесвітньою митною організацією.

Штат РКНЦ ВМО - співробітники національного кінологічного тренувального центру.

Враховуючи потужний кадровий потенціал Департаменту спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС та наявність навчально-матеріальної бази, ДФС було ініційовано перед ВМО питання про утворення РКНЦ ВМО на базі Департаменту спеціальної підготовки та кінологічного забезпечення ДФС та отримано підтримку з боку ВМО [8; 22].

Відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння між Державною фіскальною службою України та Всесвітньою митною організацією, укладеного 16.07.2016 у м. Брюссель (Бельгія), на базі Департаменту спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС створено Регіональний кінологічний навчальний центр Всесвітньої митної організації. Це єдиний в Україні та 9-ий у світі Регіональний кінологічний навчальний центр Всесвітньої митної організації (ВМО). Чотири з таких центрів знаходяться в Азії (Казахстан, Узбекистан, Азербайджан та Китай) та 3 – в Європі. Восьмий центр, який буде розташовуватись в Саудівській Аравії, знаходиться в процесі створення.

Ми вважаємо, що відкриття регіонального кінологічного навчального центру - це шанс для України обмінятись досвідом та передовими методиками у галузі кінології з іншими країнами, це шанс для того, аби

активніше впроваджувались рамкові стандарти безпеки Всесвітньої митної організації.

РКНЦ ВМО (м. Хмельницький, Україна) є відомим серед кінологічних служб митних адміністрацій Європейського регіону за своїм високим рівнем проведення підготовки кінологічних команд. Це визнання підтверджується такими індикаторами як участь представників багатьох країн у заходах, проводяться на його базі, так і залучення його представників до міжнародних заходів, що відбуваються в інших державах. Представники РКНЦ ВМО (м. Хмельницький, Україна) гідно несуть надану їм честь представляти ДФС України у міжнародних заходах [22].

Одним із головних практичних наслідків співпраці України з Всесвітньою Митною Організацією в академічній сфері стало створення у 2010 році Регіонального навчального центру Всесвітньої Митної Організації. Його створенню передувало підписання Меморандуму про взаєморозуміння між Академією митної справи України та Всесвітньою Митною Організацією в ході конференції PICARD, яка проходила 28–30 вересня 2009 року у м. Сан Хосе (Коста Ріка).

Створення міжнародними організаціями представництв на території держав-членів є поширеною практикою в міжнародних відносинах. Такі представництва створюються з метою координації практичних дій міжнародними міжурядовими організаціями щодо реалізації своїх функцій. Остаточне рішення про створення цього центру було прийняте в ході Конференції керівників митних адміністрацій європейського регіону Всесвітньої Митної Організації, яка проходила 15–16 березня 2010 року в м. Охрид (Македонія). Учасники конференції одногосно підтримали ідею створення такого центру в Україні. Для реалізації цих положень 26 червня 2010 року на засіданні Ради Всесвітньої Митної Організації був підписаний Меморандум про взаєморозуміння між Державною митною службою України та Всесвітньою Митною Організацією щодо офіційного створення її Регіонального навчального центру.

Отже, співробітництво України з Всесвітньою Митною Організацією можна умовно розділити на п'ять етапів: 1) співробітництво України із Всесвітньою Митною Організацією як республіки у складі СРСР (у цей час Україною було ратифіковано дві конвенції); 2) з 1992 по 1997 рр. Україна стає повноправним членом Всесвітньої Митної Організації і приєднується до основних конвенцій; 3) у 1997–1998 рр. Україна обирається до керівних органів Всесвітньої Митної Організації (1997 р. – Політична Комісія, 1998 р. – Фінансовий Комітет); 4) з 2000 року починається участь експертів Всесвітньої Митної Організації у розробці концепцій реформування митних органів України; 5) з 2009 року активізується співробітництво України з Всесвітньою Митною Організацією в академічній сфері (у 2010 році створюється Регіональний навчальний центр Всесвітньої Митної Організації на базі Академії митної служби України (тепер Університет митної справи та фінансів) у м. Дніпро.

3.3 Співробітництво України зі Світовою організацією торгівлі у сфері митних відносин

Світова організація торгівлі — це міжнародна організація, метою якої є розробка системи правових норм міжнародної торгівлі та контроль за їх дотриманням. Головними цілями Організації є забезпечення тривалого і стабільного функціонування системи міжнародних торговельних зв'язків, лібералізація міжнародної торгівлі, поступове скасування митних і торговельних обмежень, забезпечення прозорості торговельних процедур.

СОТ була створена у січні 1995 року після підписання відповідної багатосторонньої угоди у м.Марракеш (Марокко) 15 квітня 1994 року [46]. СОТ стала правонаступницею Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (далі – ГАТТ) [35] - організації, яка проіснувала з 1947 по 1994 рік і нараховувала 128 членів. У рамках ГАТТ було проведено вісім раундів багатосторонніх переговорів, спрямованих на лібералізацію торгівлі, скасування тарифних обмежень та зниження митних зборів [32].

В радянському минулому Україна була членом Ради економічної взаємодопомоги (далі – РЕВ) — аналога ГАТТ країн Варшавського пакту. У незалежній Україні приєднання до СОТ був одним з пріоритетів зовнішньоекономічної політики України і розглядався як системний фактор розвитку національної економіки, лібералізації зовнішньої торгівлі, створення передбачуваного та прозорого середовища для залучення іноземних інвестицій, що відповідає національним інтересам України. На початку 2005 року Президент Віктор Ющенко проголосив приєднання України до Світової організації торгівлі одним із першочергових пріоритетів зовнішньоекономічної політики на 2005 рік. Членство в СОТ було також умовою Європейської комісії для початку переговорів щодо створення спільної торговельної зони.

Загалом процес приєднання України до СОТ передбачав дві головні складові:

- проведення двосторонніх та багатосторонніх переговорів та підписання угод з доступу до ринків товарів та послуг з країнами-членами Робочої групи СОТ;
- гармонізація законодавства України відповідно до вимог угод СОТ.

Процес вступу України до СОТ розпочався 30 листопада 1993 року, коли до Секретаріату ГАТТ було подано офіційну заявку Уряду України про намір приєднатися до ГАТТ. 5 лютого 2008 року у Женеві відбулося засідання Генеральної Ради СОТ, на якому було підписано Протокол про вступ України до СОТ [41].

10 квітня 2008 року Верховна Рада України прийняла законопроект «Про ратифікацію Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі». 16 квітня 2008 року Закон про ратифікацію був підписаний Президентом України. Згідно з процедурами СОТ, 16 травня 2008 року Україна стала повноправним членом цієї Організації [32].

Вступ України до СОТ відкрив перспективи для розвитку національної економіки. Україна на абсолютно рівних умовах та правах з іншими членами організації бере безпосередню участь у формуванні новітніх правил торгівлі на світовому ринку у рамках поточного раунду багатосторонніх торговельних переговорів з метою максимального врахування національних інтересів нашої держави у торговельно-економічній сфері.

Як член СОТ Україна отримала право використовувати механізм врегулювання суперечок в рамках СОТ, що сприяє справедливому вирішенню будь-яких суперечок з приводу дотримання положень угод СОТ, які можуть виникнути у країні з її торговими партнерами. У рамках зазначеного механізму було позитивно вирішено ряд важливих питань, а саме дискримінаційного оподаткування, ліцензування деяких видів української продукції. Україна продовжує використовувати цей механізм СОТ, оскільки це є частиною системних зусиль, спрямованих на забезпечення та розширення присутності українських товарів на інших ринках.

Набуття Україною членства в СОТ створило необхідні передумови для підписання у червні 2010 року Угоди про вільну торгівлю з Європейською асоціацією вільної торгівлі [45] (Норвегія, Швейцарія, Ісландія та Ліхтенштейн), яка набрала чинності з 1 червня 2012 року; стало потужним стимулом для започаткування переговорів з Європейським Союзом щодо створення зони вільної торгівлі. Політичну частину Угоди про асоціацію з Європейським Союзом було підписано 21 березня 2014 року. Економічну частину цієї угоди було підписано 27 червня 2014 року.

Уряд України здійснює активну зовнішньоторговельну політику шляхом участі нашої країни у багатосторонніх торговельних переговорах та проводить ефективну роботу, спрямовану на реалізацію переваг членства України у СОТ з метою розширення експортних можливостей вітчизняних

товаровиробників та захисту економічних інтересів держави на зовнішніх ринках.

Відповідальним за співробітництво України з СОТ центральним органом виконавчої влади визначене Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, утворене 9 грудня 2010 року.

Для України, частка експорту в ВВП якої становить близько 50 %, набуття членства в СОТ у 2008 році та, внаслідок цього, встановлення чітких правил гри на світовому ринку та лібералізація зовнішньоторговельних режимів 164 членів СОТ, на які припадає понад 98 % світової торгівлі, стало важливими чинниками та системним фактором забезпечення подальшого розвитку національної економіки.

Це стало початком важливого етапу повномасштабної інтеграції держави не лише у світову торговельну систему, а й у світову економіку.

Членство в СОТ дозволило вітчизняним експортерам отримати передбачуваний та сприятливий недискримінаційний режим на ринках членів Організації, можливість врегулювання поточних торговельних проблем і спірних питань як у дво-, так і багатосторонньому форматі.

На нашу думку, вступ до СОТ дозволив розпочати переговори щодо укладення угод про вільну торгівлю з основними та перспективними торговельними партнерами нашої держави, зокрема, з ЄС, Європейською асоціацією вільної торгівлі (Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія та Швейцарія), Чорногорією, Канадою, Туреччиною, Ізраїлем. Крім того, з набуттям членства в СОТ держава отримала розширені можливості використання інструментів торговельного захисту, захисних заходів у зв'язку з платіжним балансом, певних нетарифних заходів, механізму врегулювання спорів тощо[41].

У рамках переговорного процесу щодо вступу України до СОТ ЄС і США надали нашій державі статус країни з ринковою економікою, що є важливим позитивним чинником під час проведення антидемпінгових розслідувань стосовно українських товарів.

Набувши членства у СОТ, Україна отримала можливість брати безпосередню участь у багатосторонніх торговельних переговорах раунду Доха-Розвиток та переговорах з питань приєднання до СОТ нових членів для реалізації інтересів держави у торговельно-економічній сфері.

Участь в інформаційній системі СОТ та використання переваг від участі у системі завчасного обміну інформацією надало можливість доступу українських підприємств до інформації та джерел отримання інформації щодо змін у торговельних режимах членів СОТ, ініціювання діалогу та обговорень з метою покращення умов торгівлі.

Здійснення поглибленого аналізу торговельних режимів надало можливість врахування змін та тенденцій економік членів СОТ та стало міцним підґрунтям розширення експортних можливостей вітчизняних компаній, захисту їх інтересів на зовнішніх ринках [40].

Зі вступом до СОТ майже вдвічі збільшилася кількість країн, яким Україна надає режим найбільшого сприяння (застосовуються пільгові ставки Митного тарифу України), на даний час — це 173 країн світу.

Так, до переліку країн, яким Україною надається режим найбільшого сприяння, входять такі країни:

- країни СОТ (160 країн);
- країни, з якими укладено регіональні угоди: Алжир, Азербайджан, Білорусь, Боснія і Герцеговина, Казахстан, Ліван, Лівія, Сирійська Арабська Республіка, Сербія, Тайвань (провінція Китаю), Іран, Туркменістан, Узбекистан.

До товарів з інших країн застосовуються повні ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України. Повні ставки мита застосовуються до таких товарів:

- товари походженням з країн, з якими Україною не укладено регіональні угоди про надання режиму найбільшого сприяння, зокрема такі країни (окремі території), як Бутан, Вануату, Екваторіальна Гвінея, Еритрея, Ефіопія, Заір, Західна Сахара, Західне Самоа, Ірак, Ємен, Кірібаті,

Коморські острови, Лаос, Ліберія, Мідуейські острови, Мікронезія, Науру, Острів Уейк, Сан-Томе и Принсіпі, Сейшельські Острови, Сомалі, Судан, Східний Тімор, Тувалу, Фарерські острови, Фолклендські (Мальвінські) острови;

- товари, які ввозяться громадянами у разі, якщо сумарна фактурна вартість товарів перевищує еквівалент 10 тис. євро;
- товари за товарними позиціями 8701 — 8707, 8711, 8716 згідно з УКТ ЗЕД, які ввозяться на митну територію України громадянами;
- товари, за якими неможливо визначити їх країну походження.

У Митному тарифі України тарифні підкатегорії (десятизначні коди УКТ ЗЕД), за якими пільгові та повні ставки збігаються, становлять 87%. За іншими тарифними підкатегоріями повні ставки перевищують рівень пільгових ставок.

Відповідно до міжнародних зобов'язань щодо вступу України до СОТ у Митному тарифі України пільгові комбіновані ставки вилучено, частка специфічних ставок зменшилася та, відповідно, збільшилася частка адвалорних ставок, які становлять більшість у загальній кількості ставок [40].

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

На основі систематизації отриманих результатів сформульовано низку підсумкових узагальнень, які конкретизовано в таких висновках.

1. Особливістю сучасного адміністративно-правового співробітництва у сфері боротьби з митними правопорушеннями в ЄС є «подвійність» правового регулювання: спільне для країн-членів регулювання в цій сфері, яке здійснюється органами загальної компетенції ЄС на підставі спільної для ЄС митної політики, і наявність власних повноважень внутрішньо національних компетентних органів держав-членів щодо реалізації спільної політики ЄС в сфері боротьби з митними правопорушеннями;

2. Правовими основами співробітництва у сфері боротьби з митними правопорушеннями в ЄС є «первинне право» ЄС, джерелами якого виступають статутні договори, що закріплюють поняття і принципи митного союзу країн Європейського Союзу і акти «вторинного права» в сфері боротьби з митними правопорушеннями, що мають основні правові форми у вигляді регламентів, директив, рішень. Їхня дія обов'язкова для

застосування на всій митній території ЄС, а їх кількість в ЄС говорить про важливість цієї суспільно та економічно обумовленої сфери регулювання відповідних правовідносин;

3. Інституційна структура ЄС надзвичайно складна і потребує систематизації. Органи ЄС в сфері боротьби з митними правопорушеннями можна класифікувати в залежності від виконуваних ними функцій на органи загальної компетенції (Рада ЄС спільно з Комітетом постійних представників держав-членів і Координаційний комітет, Європейська комісія, Європейський парламент, Європейська Рада, Європейський центральний банк, Суд ЄС, Рахункова палата) та органи спеціальної компетенції, до яких слід віднести Європол, Євроюст і Комітет митного кодексу;

4. У зв'язку із субсидіарним правовим регулюванням сфери боротьби з митними правопорушеннями в ЄС, адаптацію митного законодавства України в цій сфері пропонується здійснювати у трьох взаємопов'язаних напрямках, а саме відповідно до:

- а) норм і стандартів міжнародного митного права;
- б) стандартів та практики митного регулювання ЄС;
- в) внутрішньодержавних норм і стандартів митного регулювання держав-членів Європейського регіону ВМО.

Механізм адаптації митного законодавства України до митного права ЄС у сфері боротьби з митними правопорушеннями можна уявити як різнорівневий процес, що складається із взаємопов'язаних елементів: зовнішнього суб'єкта (ЄС), що впливає на внутрішній суб'єкт (державу) шляхом власної нормативної бази (право ЄС в сфері боротьби з митними правопорушеннями) першого рівня – первинне законодавство і другого рівня – вторинне законодавство для вдосконалення внутрішнього законодавства внутрішнього суб'єкта. Крім того, адаптацію митного законодавства ЄС можна визначити як функціональну, оскільки під впливом митного права ЄС змінюється насамперед функціональне призначення

внутрішньодержавних суб'єктів адміністративно-правового співробітництва;

5. На основі аналізу права ЄС і митної статистики, можна виокремити найбільш часто скоювані митні правопорушення, на боротьбу із якими найуважніше скеровують свої зусилля держави-члени ЄС і негативні наслідки скоєння яких найістотніше відчуває економіка ЄС. Адміністративно-правове співробітництво у цих сферах має пріоритетне для ЄС значення, особливо щодо узгодження методів відбору та збору митної і поліцейської інформації. До них належать: ввезення фінансових ресурсів; боротьба з незаконним обігом наркотиків; боротьба з піратством та іншими порушеннями прав інтелектуальної власності.

6. Спеціалізовані органи в сфері боротьби з митними правопорушеннями в ЄС свою діяльність із реалізації митної політики ЄС в зазначеній сфері реалізують шляхом залучення митних адміністрацій держав-членів до тісної співпраці, їх роль у цьому процесі в основному зводиться до функцій координації і інформаційного забезпечення такого співробітництва. У зв'язку із виконанням такої ролі, спеціалізовані органи потребують вдосконалення своєї діяльності, що проявляється, зокрема, у появі в їх структурі додаткових дорадчих і допоміжних органів.

7. До загальних форм адміністративно-правового співробітництва належать: можливість держав-членів укласти договори про обмін службовими особами на обмежений або необмежений час; допомога за запитом, яка полягає в тому, що установа, яку просять про допомогу, діє так, якби вона діяла від свого імені або на прохання іншого органу своєї країни, використовуючи для цього всі правові можливості, що є в її розпорядженні відповідно до її національного законодавства. Існують також конкретні форми транскордонного співробітництва, такі, як переслідування, спостереження, контрольовані поставки, таємне розслідування і спільні спеціальні слідчі групи.

На основі аналізу права ЄС і митної статистики, можна виокремити

найбільш часто скоювані митні правопорушення, на боротьбу із якими найуважніше скеровують свої зусилля держави-члени ЄС і негативні наслідки скоєння яких найістотніше відчуває економіка ЄС. Адміністративно-правове співробітництво у цих сферах має пріоритетне для ЄС значення, особливо щодо узгодження методів відбору та збору митної і поліцейської інформації. До них належать: ввезення фінансових ресурсів до ЄС; боротьба з незаконним обігом наркотиків; боротьба з піратством та іншими порушеннями прав інтелектуальної власності.

Виходячи із аналізу теоретичних концепцій адаптації законодавства держави до права ЄС і з огляду на практичну необхідність вдосконалення процесу адаптації законодавства України в сфері боротьби з митними правопорушеннями і на деконцентрацію питань боротьби з митними правопорушеннями серед центральних органів виконавчої влади, пропонуємо в структурі цих органів, а саме Міністерства доходів і зборів України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства закордонних справ України, Державної прикордонної служби України, Державної служби інтелектуальної власності України, Державної служби України з контролю за наркотиками запровадити посади відповідальних за адаптацію під загальним керівництвом Міністерства юстиції України.

Інтенсивний розвиток інтеграційних процесів в Європі, що безумовно має позитивні наслідки в усіх сферах життя суспільств держав-членів, разом із тим спричиняє і зростання кількості правопорушень у митній сфері і підвищення їх якісних характеристик, що майже нівелює самостійні зусилля держав із боротьби із ними і викликає необхідність тіснішого адміністративного співробітництва між відповідними компетентними органами держав-членів ЄС, спрямованого на боротьбу із митними правопорушеннями. Міжнародне митне співробітництво на сьогоднішній день є одним з ключових факторів, що впливає на міжнародну торгівлю товарами, розвиток міжнародного транспорту та туризму. Його інституціональною основою є Всесвітня митна організація. Основним

документом з митної співпраці в боротьбі з митними правопорушеннями, що нас найбільше цікавить в рамках нашого дослідження, є Конвенція про міжнародну допомогу митних адміністрацій у запобіганні, розслідуванні і покаранні за митні злочини, підписана в Найробі 9 червня 1977 року, договірною стороною якої є й Україна з 11 липня 2000 року [37].

Основним документом, що визначає правила митного співробітництва в Європейському Союзі є Конвенція від 18 грудня 1997 року. Основною метою співпраці між митними адміністраціями є запобігання порушенням приписів митного права Союзу і національних митних правил, а також їх виявлення, переслідування та покарання.

Виходячи із аналізу теоретичних концепцій адаптації законодавства держави до права ЄС і з огляду на практичну необхідність вдосконалення процесу адаптації законодавства України в сфері боротьби з митними правопорушеннями і на деконцентрацію питань боротьби з митними правопорушеннями серед центральних органів виконавчої влади, пропонуємо в структурі цих органів, а саме Міністерства доходів і зборів України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства закордонних справ України, Державної прикордонної служби України, Державної служби інтелектуальної власності України, Державної служби України з контролю за наркотиками запровадити посади відповідальних за адаптацію під загальним керівництвом Міністерства юстиції України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Загальна література

1. Аракелян М. Р. Право Європейського Союзу : підручник / М. Р. Аракелян, М. Д. Василенко. – О. : Фенікс, 2012. – 390 с.;
2. Біленець Т.В. Міжнародне митне співробітництво: територіальні аспекти // Вісник Чернівецького університету Національного університету «Одеська юридична академія» №1. – 2013. – С. 71-83;
3. Борисов К. Г. Международное таможенное право. – М.: Изд-во РУДН, 1997, – 224 с.;
4. Гавердовский А.С. Имплементация норм международного права. – К.: Вища школа. Головное изд-во, 1980. – 318 с.;
5. Додін Є. В. Міжнародне співробітництво з питань митної справи: навч. посібн. / Є. В. Додін, В. В. Серафимов. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2012. – 176 с.;
6. Жамкочьян С. Единое таможенное законодательство Европы: от Римского договора к модернизированному Таможенному кодексу / С.

Жамкочьян // Митна справа (Митний комплект): Митні правила. – 2010. – № 4. – С. 3–12;

7. Законодавче регулювання митної справи. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://studall.org/all3-136448.html>;

8. Кістанова Я. Митний кодекс ЄС – основа процедури митного регулювання ЄС / Я.М. Кістанова // Юридический вестник. – №2. – 2014. – С. 273-278;

9. Клян Ф. Актуальні питання гармонізації українського митного законодавства із законодавством ЄС // Підприємництво, господарство і право: Щомісячний науково-практичний господарсько-правовий журнал. – 2007. – № 1. – С. 46-50;

10. Марчук М.І. Інтеграція як чинник еволюції регіональної правової системи: досвід ЄС // Електронний ресурс: <http://radnuk.info/statti/547-evro/14580-2011-01-18-06-06-02.html>;

11. Микієвич М.М. Пряма дія норм Світової організації торгівлі у внутрішньому правопорядку Європейського Союзу / М.М. Микієвич, О.Ю. Щодра // Часопис Київського університету права. – 2008. – № 3. – С. 296–301;

12. Моїсеєнко А. Міжнародне митне співробітництво, як складова зовнішньоекономічної політики держави / А. Моїсеєнко, Ю. Горнчарова // Митниця : Інформаційно-аналітичний журнал. – 2007. – № 4. – С. 10-12;

13. Мостовий А. Тенденції розвитку митного права Європейського Союзу / А. Мостовий // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні : матер. 14-ої регіонал. наук.-практ. конф. (6 лютого 2008 р.). – К., 2008. – С. 379–380;

14. Муравйов В. Гармонізація законодавства як феномен європейської інтеграції / Віктор Муравйов // Законотворчість : Інформаційно-метод. матеріал. – 2005. – Вип. 4 : зб. наук.-практ. матеріалів : Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним та європейським правом . – С. 18-34;

15. Назаревский Д. Таможенное право ЕС: актуальные аспекты / Д. Назаревский // Таможня. – 2005. – № 4;
16. Назаревский Д. Таможенное право ЕС: меры по защите рынка / Д. Назаревский // Таможня. – 2005. – № 10;
17. Перепьолкін С.М. Адаптація митного законодавства України в контексті європейської інтеграції // Режим доступу: http://www.bookz.com.ua/26/PD111_15.pdf;
18. Право Європейського Союзу : підручн. / за ред. О.К. Вишнякова. – Одеса : Фенікс, 2013. – 883 с.;
19. Право Європейського Союзу : навч. посіб. / за ред. В. М. Бесчастного. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2011. – 366 с.;
20. Сергеева Н.М. Формування митного права Європейського Співтовариства / Н.М. Сергеева // Митна справа. – 2003. – № 6. – С. 40–41;
21. Шарифов М.Ш. Особенности разграничения компетенций Европейского союза и суверенной власти государств - участников ЕС / М.Ш. Шарифов // Современное право. – 2010. – № 5. – С. 137-141;
22. Studfiles. Співробітництво Всесвітньої митної організації з Україною. // Режим доступу: <https://studfile.net/preview/8161529/page:4/>;
23. The World Customs Organization // Режим доступу: <http://www.wcoomd.org/>;

Національні нормативно – правові акти

24. Державна фіскальна служба. [Електронний ресурс] // Всесвітня митна організація: Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/mijnarodne-/vsesvitna-mitna-organizatsiya/>;
25. Закон України «Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 21 листопада 2002 року № 228-IV // Уряд. кур'єр. – 2002. – 18 грудня;

26. Закон України «Про транскордонне сівробітництво» від 21.01.2010 [Електронний ресурс] // Законодавство України : Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3384-12>;

27. Митний кодекс України // Урядовий кур'єр. – 2002. – № 148. – С.5–

28. Про Єдиний митний тариф: Закон України від 05.02.92 // Укр. митниця: Довідник. – К.: Лібра, 1993. – 58 с.;

29. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 року // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1629-15>;

30. Про затвердження Порядку дій у разі виявлення органами (підрозділами) Державної прикордонної служби України порушень законодавства й порушення справ, провадження в яких віднесено до компетенції митних органів. Спільний Наказ Державної митної служби України та Адміністрації Державної прикордонної служби України від 01.06.2005 – № 461/439;

31. Про митну справу в Україні: Закон України від 25.06.91 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №44. – 575 с.;

32. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу Указ Президента України від 11 червня 1998 р. – № 615/98 // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/615/98>;

Міжнародні нормативно-правові акти

33. Договір про Європейський Союз від 07.02.1992 року;

34. Генеральна угода з тарифів і торгівлі від 30.10.1947 року // Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/995_264;

35. Конвенція про створення Ради Митного Співробітництва 1950 року // Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/995_184;

36. Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства від 09.06.1977 // Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/995_926;

37. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур // Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_643;

38. Парижский Договор об учреждении Европейского объединения угля и стали 1951 год // Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/994_026;

39. Протокол про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур від 26 червня 1999 р. // Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/976_005;

40. Протокол про вступ України до Світової організації торгівлі Женева, 5 лютого 2008 року;

41. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 від 9 жовтня 2013 року про встановлення Митного кодексу Союзу // Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/984_009-13;

42. Регламент Комісії (ЄЕС) № 2454/93 від 2 червня 1993 року що встановлює положення про виконання Регламенту Ради (ЄС) № 2913/92, що засновує Митний Кодекс Співтовариства // Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELE X:31993R2454:en:HTML>;

43. Рішення Ради 1999/468/ЄС від 28 червня 1999 про встановлення процедури використання Комісією ввірених їй виконавчих повноважень // Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/994_240;

44. Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ від 07.12.2011 року // Режим доступу: https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/998_456;

45. Угода про заснування Світової організації торгівлі від 15.04.1994 р. // Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_342;

46. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами від 14.06.1994 року // Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/998_012;

47. Communication from the commission to the council, the European parliament, the European economic and social committee and the committee of the regions “i2010 – A European Informati0n Society for growth and employment” // Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0229:FIN:EN:PDF>.